

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

207/21.05.2019

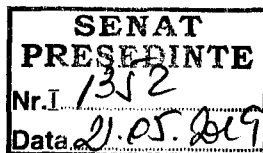
Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725, București, România

Telefon: (+40-21) 313.25.31; Fax: (+40-21) 312.54.80

Internet: <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.1041A/2019

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICTIONALĂ
NR. 4102 / 21 MAY 2019

L207/2016

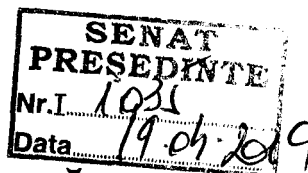
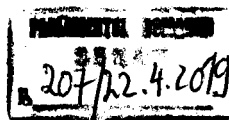
Domnului
Călin-Constantin-Anton POPESCU-TĂRICEANU
Președintele Senatului

Vă comunicăm faptul că, prin Încheierea din 20 mai 2019, pronunțată în Dosarul nr.1041A/2019, având ca obiect sesizarea formulată, în temeiul art.146 lit.a) teza întâi din Constituție, de Președintele României referitoare la neconstituționalitatea prevederilor Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.4/2016 privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr.1/2011, Curtea Constituțională a preschimbat, din oficiu, termenul de judecată de la data de 12 iunie 2019 la data de 20 iunie 2019.

Vă asigurăm, domnule Președinte, de deplina noastră considerație.

Președinte,

prof. univ. dr. Valer DORNEANU

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725, București, România

Telefon: (+40-21) 313.25.31; Fax: (+40-21) 312.54.80

Internet: <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.1041A/2019

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDIȚIONALĂ
NR. 3179 / 19 APR 2019

Domnului
Călin-Constantin-Anton POPESCU-TĂRICEANU
Președintele Senatului

1207/2016

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă comunicăm, alăturat, în copie, sesizarea formulată de Președintele României referitoare la neconstituționalitatea prevederilor Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.4/2016 privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr.1/2011.

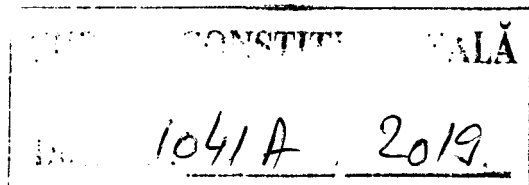
Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 31 mai 2019, ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la data de 12 iunie 2019.

Vă asigurăm, domnule Președinte, de deplina noastră considerație.

Presedinte,

prof. univ. dr. Valer DORNEANU

ROMÂNIA

Administrația Prezidențială - Cabinetul Președintelui
CP1/576..... / 19.04.2019CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICTIONALĂ
NR. 3173 / 19 APR 2019

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

București, aprilie 2019

Domnului VALER DORNEANU

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

În temeiul dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție și ale art. 15 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, formulez următoarea

SESIZARE DE NECONSTITUȚIONALITATE

asupra

Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2016 privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011

La data de 10 aprilie 2019, Parlamentul României a transmis Președintelui României, în vederea promulgării, Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2016 privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011 (Pl -x nr. 66/2016).

Ținând cont de faptul că forma legii transmise la promulgare este una ulterioară procedurii de reexaminare, ca urmare a Deciziei Curții Constituționale nr. 624/26 octombrie 2016 (publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 937 din 22 noiembrie 2016) și având în vedere faptul că Parlamentul a adoptat o serie de reglementări care sunt contrare și excedează limitelor deciziei menționate, considerăm că Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2016 privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011 este adoptată cu încălcarea dispozițiilor art. 147 alin. (2) și (4) din Constituție. Totodată, considerăm că legea menționată fost adoptată și cu încălcarea prevederilor art. 61 alin. (2) și ale art. 75 alin. (1) din Constituție.

I. Încălcarea prevederilor 147 alin. (2) și (4) din Constituție

La data de 13 octombrie 2016, Guvernul României, precum și un grup de senatori au formulat o sesizare de neconstituționalitate asupra Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2016 privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr.1/2011, solicitând instanței constituționale să constate că Parlamentul a adoptat această lege cu nerespectarea dispozițiilor art. 77 alin. (3) privind procedura de adoptare a legii după reexaminare, ca urmare a solicitării Președintelui României, a dispozițiilor art. 61 alin. (2) privind principiul bicameralismului, precum și cele ale art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală referitoare la calitatea legii. Ca urmare a pronunțării Deciziei Curții Constituționale nr. 624 din 26 octombrie 2016, după parcurgerea procedurilor legislative parlamentare, Parlamentul a adoptat Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2016 privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr.1/2011 în forma dedusă controlului Curții Constituționale prin prezenta sesizare.

I.1. Prin Decizia Curții Constituționale nr. 624/2016, Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2016 privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr.1/2011 a fost declarată neconstituțională, în integralitatea sa, prin raportare la dispozițiile art. 61 alin. (2) din Legea fundamentală.

Considerăm că legea supusă controlului de constituționalitate contravine prevederilor art. 147 alin. (2) și (4) din Legea fundamentală, întrucât aceasta a fost adoptată, în procedura reexaminării, cu ignorarea Deciziei nr. 624/2016 și a jurisprudenței constante a Curții Constituționale în ceea ce privește constatarea neconstituționalității în ansamblu a unei legi.

Astfel, cu privire la efectul deciziilor Curții Constituționale pronunțate în cadrul controlului de constituționalitate *a priori* Constituția prevede la art. 147 alin. (2) că: „În cazurile de neconstituționalitate care privesc legile, înainte de promulgarea acestora, Parlamentul este obligat să reexamineze dispozițiile respective pentru punerea lor de acord cu decizia Curții Constituționale”.

Aplicând acest text la situația în care Curtea Constituțională constată neconstituționalitatea unei legi în ansamblul său, și nu doar a unor dispoziții din aceasta, instanța constituțională a stabilit, pe cale jurisprudențială, faptul că „pronunțarea unei astfel de decizii are un efect definitiv cu privire la acel act normativ, consecința fiind încetarea procesului legislativ în privința respectivei reglementări”. Totodată, în considerarea prevederilor art. 61 alin. (1) din Constituție, care stabilesc că „Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării”, instanța constituțională a

reținut: „competența de legiferare a acestuia cu privire la un anumit domeniu nu poate fi limitată dacă legea astfel adoptată respectă exigențele Legii fundamentale”. Prin urmare, opțiunea legiuitorului de a legifera în materia în care Curtea Constituțională a admis o sesizare de neconstituționalitate cu privire la o lege în ansamblul său presupune parcurgerea tuturor fazelor procesului legislativ prevăzut de Constituție și de regulamentele celor două Camere ale Parlamentului. (Decizia nr. 308/2012, Decizia nr. 1/2014, Decizia nr. 619/2016 sau Decizia nr. 432/2018).

Astfel, potrivit jurisprudenței instanței constituționale, efectul juridic al unei decizii prin care Curtea Constituțională constată neconstituționalitatea unei legi în integralitatea sa, în cadrul controlului de constituționalitate *ex ante*, se subsumează art. 147 alin. (2) și (4) din Legea fundamentală. De aceea, prin interpretarea coroborată a acestor norme constituționale, instanța constituțională a configurat, pe cale jurisprudențială, soluția de urmat în cazul în care un întreg act normativ, și nu doar dispoziții din acesta, este neconstituțional (Decizia nr. 308/2012, Decizia nr. 1/2014, Decizia nr. 619/2016, Decizia nr. 432/2018 sau Decizia nr. 89/2017) statuând că „situația determinată de constatarea neconstituționalității legii în ansamblul său [...] are un efect definitiv cu privire la acel act normativ, consecința fiind încetarea procesului legislativ în privința respectivei reglementări”.

Reexaminarea, așa cum este menționată în cuprinsul art. 147 alin. (2) din Constituție, vizează exclusiv punerea de acord cu decizia Curții a acelor dispoziții constatate neconstituționale, dintr-o lege nepromulgată încă. Așadar, procedura reexaminării nu poate fi aplicată când în discuție este un act normativ declarat neconstituțional în ansamblul său. Așa cum a arătat Curtea Constituțională în jurisprudența sa, în acest caz legiuitorul nu poate acoperi viciul de constituționalitate constatat prin respectiva decizie de admitere prin procedura reexaminării, urmând a constata încetarea procesului legislativ, la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I, fără a fi necesară declanșarea unei proceduri parlamentare distincte în acest sens. Aceasta deoarece însăși Decizia Curții reprezintă, prin raportare la art. 147 alin. (4) din Constituție, temeiul pentru încetarea de drept a respectivului demers legislativ, la fel cum procedura reexaminării legii este deschisă de drept odată cu publicarea unei decizii prin care Curtea Constituțională constată neconstituționalitatea unor dispoziții dintr-o lege, în cadrul controlului de constituționalitate *a priori*. Mai departe, este opțiunea legiuitorului dacă decide să mai legifereze în respectiva materie sau nu, iar dacă își menține voința de reglementare, atunci trebuie să o facă *ab initio*, în cadrul unui nou proces legislativ, cu parcurgerea tuturor etapelor sale specifice: înregistrarea unei inițiative legislative, însoțită de expunerea de motive, solicitarea și obținerea avizelor necesare, procedura întocmirii rapoartelor în comisiile de specialitate ale fiecărei Camere, dezbaterile și votul din fiecare Cameră, potrivit competenței stabilite de art. 75 din Constituție.

Această concluzie se impune prin prisma considerentelor de principiu reținute constant în jurisprudența Curții, potrivit cărora forța obligatorie care însoțește actele jurisdicționale ale Curții - deci și deciziile - se atașează nu numai dispozitivului, ci și considerentelor pe care se sprijină aceasta (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 414 din 14 aprilie 2010, Decizia nr. 903 din 6 iulie 2010, Decizia nr. 727 din 9 iulie 2012, Decizia nr. 1.039 din 5 decembrie 2012). Instanța constituțională a reținut, totodată, că nicio altă autoritate publică nu poate contesta considerentele de principiu rezultate din jurisprudența Curții Constituționale, aceasta fiind obligată să le aplice în mod corespunzător, respectarea deciziilor Curții Constituționale fiind o componentă esențială a statului de drept.

Toate aceste considerente se aplică *mutatis mutandis* și legilor de aprobare a unei ordonanțe a Guvernului. În acest sens, instanța constituțională a statuat prin Decizia nr. 76/2019 referitoare la admiterea obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 105/2017 pentru modificarea art. 23 alin. (1) lit. c) din Legea vânătoriei și a protecției fondului cinegetic nr. 407/2006 că „efectul juridic al prezentei decizii este circumscris art. 147 alin. (4) din Legea fundamentală și jurisprudenței Curții în materie (...), astfel că Parlamentului îi revine obligația să constate încetarea de drept a procesului legislativ, ca urmare a constatării neconstituționalității legii, în integralitatea sa, iar, în ipoteza inițierii unui nou demers legislativ cu privire la același domeniu de reglementare, să se conformeze celor statuate prin decizia de față.”

Față de împrejurarea că prin Decizia nr. 624/2016 Curtea Constituțională a constatat că Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2016 privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr.1/2011 este neconstituțională în ansamblul său și față de jurisprudența instanței constituționale în această materie (anterior amintită), Parlamentul avea obligația de a constata încetarea de drept a procedurii legislative inițiale în privința respectivei reglementări (legea de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2016) și de a identifica soluția constituțională cu privire la soarta Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2016, având în vedere că dispozițiile art. 115 alin. (7) teza I din Constituție impun ca Parlamentul să se pronunțe prin lege fie în sensul aprobării, fie în cel al respingerii unei ordonanțe a Guvernului.

I.2. Analizând forma legii transmise la promulgare, constatăm că Parlamentul a decis să nu înceteze procesul legislativ în privința acestei reglementări și a considerat că Decizia Curții Constituționale nr. 624/2016 a avut ca efect redeschiderea procedurii de reexaminare a legii, în vederea punerii de acord a prevederilor neconstituționale cu decizia instanței constituționale în temeiul art. 147 alin. (2) din Constituție.

Ținând cont de cele de mai sus și în situația în care Curtea Constituțională respinge ca neîntemeiate criticile de la punctul I.1. formulate prin prezenta obiecție de neconstituționalitate, solicităm instanței de contencios constituțional să analizeze și următoarele aspecte de neconstituționalitate referitoare la depășirea limitelor deciziei Curții Constituționale, cu nerespectarea dispozițiilor art. 147 alin. (2) din Constituție, potrivit argumentelor ce urmează a fi prezentate mai jos.

În cazul de față, Parlamentul a eliminat unele texte, a adăugat unele noi și a operat modificări, fără ca acestea să fi făcut obiectul sesizării de neconstituționalitate și, în mod evident, contrar soluției dispuse de către instanța constituțională prin Decizia nr. 624/2016. Examinând legea adoptată de Parlament în forma în care aceasta a fost retrimisă la promulgare, reiese că anumite texte din legea criticată au fost eliminate, iar altele au fost modificate deși acestea nu au făcut obiectul sesizării de neconstituționalitate, în timp ce altele au fost introduse fără ca acestea să aibă vreo legătură cu forma inițială a legii sau să se fi regăsit în conținutul său, așa cum aceasta a fost supusă controlului de constituționalitate.

Intervenția legislativă de la art. unic pct. 1 din legea dedusă controlului de constituționalitate vizează modificarea art. unic pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2016 referitor la introducerea unui nou articol, art. 146¹, după art. 146 din Legea nr. 1/2011, prin care stabilește că titlul de doctor încetează să mai producă efecte juridice din momentul comunicării dispoziției de retragere a acestuia. De asemenea, art. unic pct. 2 din legea criticată prevede introducerea unui nou articol, art. 146², după art. 146¹, care prevede că diploma de doctor este revocată sau anulată prin hotărârea definitivă a unei instanțe judecătorești, iar prin derogare de la alin. (6) al art. 1 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 instituția emitentă introduce acțiunea în anulare a diplomei, în termen de un an de la data dispoziției de retragere a titlului de doctor.

Or, cu privire la aceste noi reglementări - modificarea art. 146¹ și introducerea art. 146² - Parlamentul nu avea deschisă calea reexaminării, întrucât acestea nu numai că nu au făcut obiectul sesizării de neconstituționalitate și, prin urmare, nici al controlului Curții Constituționale, dar nu au făcut parte din forma inițială a legii, supuse controlului de constituționalitate. În acest sens, este și jurisprudența instanței constituționale care, prin Decizia nr. 515/2004, statuează în legătură cu dispozițiile art. 147 alin. (2) din Constituție că acestea „se referă la reexaminarea unei legi sau a unor dispoziții legale a căror neconstituționalitate a fost constatată printr-o decizie a Curții Constituționale, pronunțată cu ocazia controlului de constituționalitate *a priori*...” și că acest text „limitează reluarea procesului legislativ de reexaminare numai cu privire la dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale de către Curtea Constituțională.” Totodată, prin Decizia nr. 75/2019, Curtea Constituțională a stabilit potrivit paragrafului 48:

„Ca efect al prezentei decizii, Parlamentul este obligat să reexamineze dispozițiile legii în limitele deciziei Curții Constituționale, ceea ce presupune ca dezbaterile parlamentară să fie reluată în limitele cererii de reexaminare, însă numai cu privire la dispozițiile care au făcut obiectul sesizării și controlului de constituționalitate în prezenta cauză.”

Curtea Constituțională a statuat, prin Decizia nr. 624/2016, că dispozițiile art. unic pct. 11 [referitor la introducerea alin. (5⁴) la art. 168 din Legea nr. 1/2011], dispozițiile art. unic pct. 13 [referitor la modificarea art. 168 alin. (7²) din Legea nr. 1/2011], precum și dispozițiile art. unic pct. 17 [referitor la modificarea art. 170 în privința retragerii titlului de doctor/anularea diplomei] din legea supusă controlului de constituționalitate sunt neconstituționale și contravin art. 1 alin. (5) din Constituție. Prin aceeași decizie, Curtea Constituțională a făcut mai multe precizări referitoare la reglementarea domeniului retragerii titlului de doctor și al revocării sau anulării diplomei de doctor și a lămurit aspecte privind efectele juridice ale sancțiunilor civile aplicate (a se vedea paragrafele 45-57). Chiar dacă legea transmisă la promulgare, după reexaminarea sa de către Parlament, ca urmare a deciziei Curții Constituționale, are ca obiect modificarea și introducerea unor dispoziții noi care au ca temă tocmai problematica retragerii titlului de doctor și revocarea sau anularea diplomei de doctor, considerăm că în privința art. 146¹ Parlamentul nu putea să intervină deoarece acesta nu a fost supus controlului de constituționalitate. În acest caz, față de considerentele Deciziei nr. 624/2016, reexaminarea putea viza cel mult intervenții asupra dispozițiilor modificatoare ale art. 168, respectiv ale art. 170 din Legea nr. 1/2011, iar în măsura în care se considera necesar, Parlamentul ar fi putut să opereze numai modificări corelative asupra art. 146¹ din Legea nr. 1/2011. Potrivit jurisprudenței sale constante Curtea Constituțională a statuat că, în cadrul procedurii de reexaminare, Parlamentul poate modifica și alte prevederi legale numai dacă acestea se găsesc într-o legătură indisolubilă cu dispozițiile declarate ca fiind neconstituționale, pentru a asigura caracterul unitar al reglementării și, în măsura în care se impune, va recorela celelalte dispoziții ale legii ca operațiune de tehnică legislativă, fără a putea aduce alte modificări de substanță legii în cauză (a se vedea Decizia nr. 1.177 din 12 decembrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 871 din 20 decembrie 2007, Deciziile nr. 872 și nr. 874 din 25 iunie 2010, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 433 din 28 iunie 2010, Decizia nr. 975 din 7 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 568 din 11 august 2010, sau Decizia nr. 33 din 23 ianuarie 2018, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 146 din 15 februarie 2018 și Decizia nr. 61/2018 din 13 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 204 din 06 martie 2018).

De asemenea, făcând abstracție de neconstituționalitatea în ansamblu, învederăm faptul că din legea criticată lipsesc dispozițiile cuprinse la art. unic pct. 1-5, 7-8, 12, 14-16, 18-23 referitoare la modificarea Legii nr. 1/2011, astfel cum acestea erau prevăzute în legea adoptată în prima fază, anterior realizării controlului de constituționalitate. Întrucât asupra acestor prevederi instanța de contencios constituțional nu s-a pronunțat prin efectuarea controlului de constituționalitate, considerăm că eliminarea acestor dispoziții s-a făcut cu depășirea limitelor Deciziei Curții Constituționale.

Prin urmare, în cazul de față, ca efect al depășirii de către Parlament a limitelor reexaminării, dispozițiile art. 147 alin. (2) din Constituție au fost încălcate. Mai mult decât atât, considerăm că, în acest mod, legea a fost adoptată cu ignorarea celor statuate prin Decizia nr. 624/2016 și prin jurisprudența constantă a Curții Constituționale, înfrângând în acest mod caracterul obligatoriu al deciziilor instanței de contencios constituțional. Astfel, legea s-a adoptat prin înlăturarea efectului deciziei instanței constituționale, care este unul general obligatoriu, inclusiv pentru legiuitor. De aceea, ținând cont de aceste argumente, cât și de cele anterior expuse, considerăm că legea criticată a fost adoptată și cu încălcarea art. 147 alin. (4) din Constituție.

II. Încălcarea prevederilor art. 61 alin. (2) și ale art. 75 alin. (1) din Constituție

În situația în care Curtea Constituțională respinge ca neîntemeiate criticile de la punctul I formulate prin prezenta obiecție de neconstituționalitate, solicităm instanței de contencios constituțional să analizeze și următoarele aspecte de neconstituționalitate referitoare la încălcarea prevederilor art. 61 alin. (2) și ale art. 75 alin. (1) din Constituție, potrivit argumentelor ce urmează a fi prezentate mai jos.

Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2016 privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011 a fost adoptată cu nesocotirea prevederilor art. 61 și ale art. 75 din Constituție, fiind încălcată competența primei Camere sesizate, Camera Deputaților, care nu a dezbătut textul și soluțiile adoptate de Senat. În forma adoptată, legea dedusă controlului de constituționalitate nesocotește și principiile constituționale în virtutea cărora o lege nu poate fi adoptată de o singură Cameră, legea fiind, cu aportul specific al fiecărei Camere, opera întregului Parlament.

În forma adoptată de Camera Deputaților, în calitate de primă Cameră competentă, articolul unic al legii supuse controlului de constituționalitate conținea un singur punct, prin care modifica dispozițiile art. 146¹ din Legea nr. 1/2011, în sensul stabilirii momentului de la care diploma de doctor încetează să mai producă efecte juridice, respectiv de la momentul pronunțării unei hotărâri definitive a unei instanțe judecătorești în acest sens.

Cu ocazia adoptării legii criticate de către Camera decizională, Senatul introduce în Legea nr. 1/2011 un nou articol, art. 146², potrivit căruia diploma de doctor este revocată sau anulată prin hotărârea definitivă a unei instanțe judecătorești. Totodată, la alin. (2) al acestui articol nou introdus, se stabilește o derogare de la dispozițiile alin. (6) al art. 1 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 în sensul stabilirii obligației, iar nu a posibilității instituției emitente de a introduce acțiunea în anularea diplomei, în termen de un an de la data dispoziției de retragere a titlului de doctor. Așadar, în cazul de față, prima Cameră sesizată nu a avut ocazia să analizeze, să dezbată și să hotărască asupra soluțiilor legislative nou introduse de Camera decizională.

Art. 75 din Legea fundamentală stabilește competențe de legiferare potrivit cărora fiecare dintre cele două Camere are, în cazurile expres stabilite, fie calitatea de primă Cameră sesizată, fie pe cea de Cameră decizională. Ținând seama de indivizibilitatea Parlamentului ca organ reprezentativ suprem al poporului român, Constituția nu permite adoptarea unei legi de către o singură Cameră, fără ca proiectul de lege să fi fost dezbătut și de cealaltă Cameră. Acest articol a introdus după revizuirea Constituției României în octombrie 2003, soluția obligativității sesizării, în anumite materii, ca primă Cameră, de reflecție, a Senatului sau, după caz, a Camerei Deputaților și, pe cale de consecință, reglementarea rolului de Cameră decizională, pentru anumite materii, a Senatului și, pentru alte materii, a Camerei Deputaților, tocmai pentru a nu exclude o Cameră sau alta din mecanismul legiferării.

Curtea Constituțională a statuat că principiul bicameralismului izvorăște din art. 61 alin. (2) și art. 75 din Constituție. În jurisprudența constituțională au fost stabilite două criterii esențiale (cumulative) pentru a se determina cazurile în care în procedura legislativă se încalcă principiul bicameralismului: pe de o parte, existența unor deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și, pe de altă parte, existența unei configurații semnificativ diferite între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului. Chiar dacă aplicarea acestui principiu nu poate deturna rolul de Cameră de reflecție a primei Camere sesizate (Decizia nr. 1/2012), legiuitorul trebuie să țină cont de limitele impuse de principiul bicameralismului. În Decizia nr. 624/2016, Curtea a arătat că în Camera decizională se pot aduce modificări și completări

propunerii legislative, dar Camera decizională „nu poate însă modifica substanțial obiectul de reglementare și configurația inițiativei legislative, cu consecința deturnării de la finalitatea urmărită de inițiator”.

Mai mult, prin Decizia nr. 62/2018, Curtea Constituțională a statuat că în analiza respectării acestui principiu „trebuie avut în vedere (a) scopul inițial al legii, în sensul de voință politică a autorilor propunerii legislative sau de filosofie, de concepție originală a actului normativ; (b) dacă există deosebiri majore, substanțiale, de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului; (c) dacă există o configurație semnificativ diferită între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului”.

De asemenea, Curtea Constituțională a stabilit, prin Decizia nr. 472/2008, că: „Dezbaterea parlamentară a unui proiect de lege sau a unei propuneri legislative nu poate face abstracție de evaluarea acesteia în plenul celor două Camere ale Parlamentului nostru bicameral. Așadar, modificările și completările pe care Camera decizională le aduce asupra proiectului de lege adoptat de prima Cameră sesizată trebuie să se raporteze la materia avută în vedere de inițiator și la forma în care a fost reglementată de prima Cameră. Altfel, se ajunge la situația ca o singură Cameră, și anume Camera decizională, să legifereze, ceea ce contravine principiului bicameralismului (...) și a competențelor stabilite pentru cele două Camere, potrivit art. 75 alin. (1) din Legea fundamentală”.

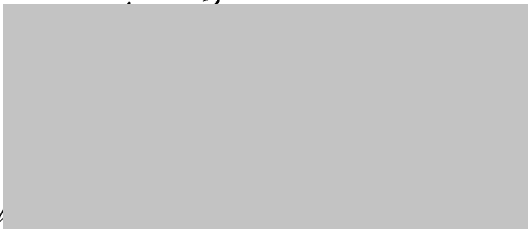
Totodată, prin Decizia nr. 624/2016, Curtea Constituțională a statuat că art. 75 alin. (3) din Constituție, prin folosirea sintagmei „decide definitiv” cu privire la Camera decizională, nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune ca proiectul sau propunerea legislativă adoptată de prima Cameră sesizată să fie dezbătută în Camera decizională, unde i se pot aduce modificări și completări. Curtea a subliniat că, în acest caz, Camera decizională nu poate însă modifica substanțial obiectul de reglementare și configurația inițiativei legislative, cu consecința deturnării de la finalitatea urmărită de inițiator.

În cazul de față, Senatul, adoptând în calitate de Cameră decizională Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2016 privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011, a sustras dezbaterii și adoptării primei Camere sesizate completări care vizează aspecte importante ale legii, precum momentul de la care produce efecte retragerea titlului de doctor, modul de revocare sau anulare a diplomei de doctor ori derogarea expresă de la prevederile art. 1 alin. (6) din Legea nr. 554/2004 cu privire la stabilirea obligației în sarcina instituției emitente de a introduce acțiunea în anularea diplomei, ceea ce contravine art. 61 alin. (2) și art. 75 alin. (1) din Constituție. Așadar, între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului, există o deosebită majoră de conținut juridic, care nu se limitează numai la soluții legislative asupra Legii nr. 1/2011, pe care prima Cameră nu le-a analizat, dar

vizează și instituirea unei derogări în materie contenciosului administrativ – care nu făcea obiectul de reglementare al legii criticate.

Prin raportare la cel de-al doilea criteriu, forma adoptată de prima Cameră are un singur articol, în timp ce cea adoptată de Camera decizională are un articol unic, dar cu două puncte, configurația între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului fiind una semnificativ diferită. Astfel, forma legii adoptate de Senat introduce în Legea nr. 1/2011 dispoziții noi, care nu au fost avute în vedere de prima Cameră. În jurisprudența sa (Decizia nr. 62/2018), Curtea Constituțională a reținut existența unei configurații semnificativ diferite în situații asemănătoare, în care forma primei Camere sesizate conținea un articol unic, iar forma Camerei decizionale conținea două articole.

În considerarea argumentelor expuse, vă solicit să admiteți sesizarea de neconstituționalitate și să constatați că prevederile Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2016 privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr.1/2011 sunt neconstituționale, în ansamblu.

**PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS - WERNER IOHANNIS**

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
207 14.10.2016

Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725, București, România

Telefon: (+40-21) 313.25.31; Fax: (+40-21) 312.54.80

Internet: <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.2119A/2016

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICȚIONALĂ
NR. 9443 / 13 OCT 2016

Domnului

Călin Constantin Anton POPESCU-TĂRICEANU

Președintele Senatului

7 2419
-13 X 2016

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă trimitem, alăturat, în copie, sesizarea formulată de 26 de senatori aparținând grupului parlamentar al P.N.L. referitoare la neconstituționalitatea prevederilor Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.4/2016 privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr.1/2011.

Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 20 octombrie 2016, ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la data de 26 octombrie 2016.

Vă asigurăm de deplina noastră considerație.

Președinte,

Prof.univ.dr. Valer DORNEANU

CURTEA CONSTITUTIONALĂ

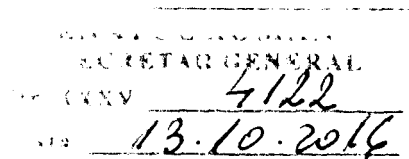
Dosar nr. 21194/2016

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICTIONALĂ
9441 13 OCT 2016
NR.

Parlamentul României
Senat

Secretar General

Domnului

VALER DORNEANU
PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

În temeiul dispozițiilor art.15 alin.(4) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, vă trimitem, alăturat, sesizarea de neconstituționalitate referitoare la *Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.4/2016 privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr.1/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.182 din 10 martie 2016*, formulată în condițiile art.146 lit.a) din Constituția României, republicată, și depusă la Senat în ziua de 13 octombrie 2016.

SECRETAR GENERAL

Ion Vărgău

Domnului Valer Dorneanu
Președintele Curții Constituționale

Stimate domnule Președinte,

În temeiul art. 146 lit. a) din Constituția României și al art. 15 alin. (1) și (2) din Legea 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale a României, republicată, cu modificările și completările ulterioare, parlamentarii aparținând grupului parlamentar al Partidului Național Liberal înscriși în lista anexată, formulează prezenta

SESIZARE DE NECONSTITUȚIONALITATE

prin care vă adresăm solicitarea de a constata **neconstituționalitatea** Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2016 privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 182 din 10 martie 2016, pentru motive extrinseci ce rezultă din încălcarea procedurii de reexaminare a unei legi la solicitarea Președintelui României și a principiului bicameralismului, prin eludarea dispozițiilor art.76 alin.(2) și ale art. 77 alin.(3) din Constituția României.

În fapt, la data de 11 Octombrie 2016 Senatul a adoptat „raportul de respingere a cererii de reexaminare și legea de aprobare a Ordonanței de Urgență a Guvernului României nr.4/2016, privind modificarea și completarea Legii educației naționale, nr.1/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 182 din 10 martie 2016, în forma trimisă la promulgare”. Această situație este reflectată în stenograma ședinței de plen a Senatului din data de 11.10.2016 după cum urmează:

„Domnul Ioan Chelaru:

Stimați colegi,

Intrăm în procedura de vot final.

Sper că ați reușit – mă refer la lideri – să mobilizați colegii.

Punctul 3, Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2016 privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011.

Vă aduc aminte că ne aflăm în fața unei cereri de reexaminare a legii, cerere transmisă de Președintele României.

Raportul comisiei este de admitere a legii transmise la promulgare, respectiv de respingere a cererii, a obiecțiunilor din cererea de reexaminare formulată de președinte.

Supun votului raportul și legea pentru aprobarea ordonanței.

Vă rog să votați.

90 de voturi pentru, 12 voturi împotrivă și 6 abțineri.(...)

Raportul și legea au fost adoptate.”

Procedură de adoptare este nereglementară și încalcă jurisprudența constituțională astfel cum este ea relectată prin deciziile Curții Constituționale nr.30/2016 și nr.31/2016 referitoare la procedura parlamentară în cazul cererii de reexaminare a legii la cererea Președintelui României. Astfel „ din perspectiva procedurii parlamentare a soluționării cererilor de reexaminare, Curtea reține cădispozițiile art.77 alin.(3) din Constituție fac mențiune expresă despre „*legea adoptată după reexaminare*”. În acest context, prin Decizia nr.1.596 din 14 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.924 din 27 decembrie 2011, Decizia nr.1.597 din 14 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.924 din 27 decembrie 2011, și Decizia nr.1.598 din 14 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.924 din 27 decembrie 2011, Curtea a constatat căaceste norme constituționale impun supunerea la votul final în plenul fiecărei Camere **a legii**, astfel căParlamentul, în cadrul procedurii de reexaminare, trebuie să își exprime votul asupra actului normativ reexaminat, iar nu asupra cererii de reexaminare sau asupra rapoartelor comisiilor parlamentare întocmitepotrivit dispozițiilor regulamentelor celor două Camere.,, (decizia CCR nr.30/2016)

Pe cale de consecință președintele de ședință avea obligația regulamentară să supună votului prima dată raportul de respingere a cererii de reexaminare și ulterior, după adoptarea acestuia, legea în forma trimisă la promulgare. Supunând votului, în același timp, raportul și legea, practic votul exprimat are caracter echivoc, nefiind clar pentru ce s-au pronunțat, prin vot, senatorii, fie pentru raportul de respingere a cererii de reexaminare sau pentru legea de aprobare a O.U.G. nr. 4/2016 privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011 fapt care încalcă dispozițiile art.77 alin.(3) din Constituție deoarece acesta face referire explicită la „*legea adoptată după reexaminare*”. În aceste condiții deducem că erau necesare două voturi, unul asupra raportului și altul asupra legii după reexaminare. Aceasta este procedura aplicată în Camera Deputaților cât și în ședințele comune ale Camerei Deputaților și Senatului din anul 2015, în urma punerii în acord a Regulamentelor cu deciziile Curții Constituționale. Senatul nu poate adopta legi în afara cadrului constituțional și pe cale de consecință considerăm că procedura aplicată legii de aprobare aOrdonanței de urgență a Guvernului României nr.4/2016 privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr.1/2016 este neconstituțională.

Al doilea motiv de neconstituționalitate pe care îl supunem examenului Curții Constituționale este încălcarea principiului bicameralismului consacrat prin jurisprudența constituțională, în sensul că amendamentele depuse la Senat modifică conținutul reglementării și generează o configurație semnificativ deosebită a actului normativ față de forma adoptată în camera de reflecție, în speță Camera Deputaților. În acest sens Curtea a arătat prin decizia nr.1/2015 că „În privința criticilor cu privire la pretinsa încălcare a dispozițiilor art.61 alin.(2) și art.76 alin.(2) din Constituție cu referire la principiul bicameralismului, Curtea, în jurisprudența sa, a stabilit două criterii esențiale pentru a se determina cazurile în care prin procedura legislativă se încalcă principiul bicameralismului (a se vedea, Decizia nr.710 din 6 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.358 din 28 mai 2009, Decizia nr.413 din 14 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.291 din 4 mai 2010, Decizia nr.1.533 din 28 noiembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.905 din 20 decembrie 2011, sau Decizia nr.1 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.53 din 23 ianuarie 2012). **Aceste criterii esențiale cumulative sunt, pe de o parte, existența unor deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și, pe de altă parte, existența unei configurații deosebite, semnificativ diferite, între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului**” iar prin decizia nr.1/2012, Curtea subliniază „camera decizională nu poate

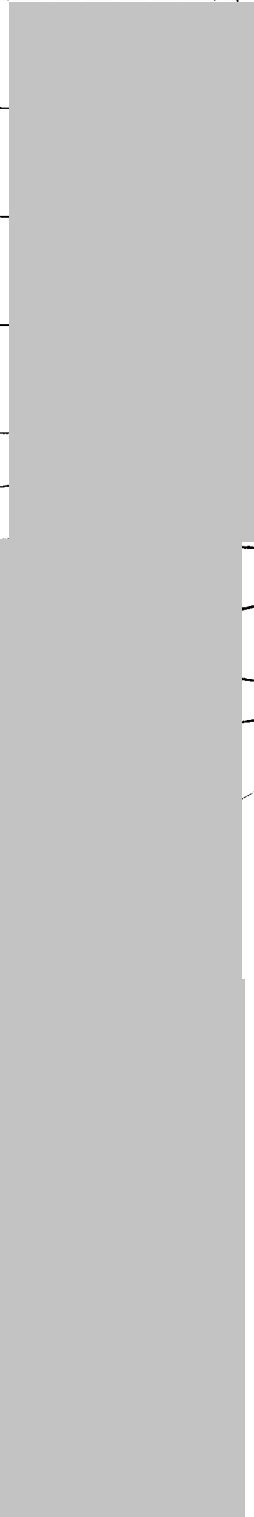
modifica substanțial obiectul de reglementare a inițiativei legislative, deci nu-l poate deturna de la finalitatea sa.”

Analiza amendamentelor depuse la Senat evidențiază faptul că reglementarea a căpătat alt conținut juridic față de cel rezultat din dezbaterile primei camere sesizate. Au fost introduse 18 amendamente noi (art.158 alin.3¹, art.158 alin.4, art.158 alin.4² - alin.4³, art.158 alin.5, art.158 alin.7, art.166 alin.2, art.168 alin.4¹-alin.4², art.168 alin.5¹- alin.5⁴, art.168 alin.6 și alin.7, art.168 alin.7², art.168 alin.8, art.168 alin.9, art.168 alin.10, art.217 alin.3¹, art.300 alin.1 lit.b, art.300 alin.4¹, art.300 alin.5, art.318) care nu au fost înregistrate și discutate în Camera Deputaților. Aceste amendamente modifică competența, în tot sau în parte, unor instituții din domeniul educației naționale (ARACIS, CNATDCU) diminuându-le capacitatea decizională, ceea ce modifică în mod semnificativ conținutul juridic avut în vedere de prima cameră sesizată asupra reglementării supuse analizei de neconstituționalitate. Din această perspectivă nu poate fi primit argumentul că în procedura de reexaminare, Camera Deputaților, în calitate de cameră de reflecție, ar fi putut să modifice, completeze sau să elimine prevederile incluse în amendamentele Senatului dacă ar fi dorit acest fapt, deoarece în procedura declanșată la cererea președintelui intervenția legiuitorului este limitată numai la aspectele sesizate de președinte, ca neconforme, prin cererea de reexaminare. Pe cale de consecință Camera Deputaților nu putea și nu avea competența de a proceda la o dezbatere în fond asupra completărilor aduse legii prin amendamentele depuse la Senat decât în situația în care la prima examinare, înainte de a trimite legea la promulgare, Senatul sesiza Camera Deputaților pentru a discuta noile texte introduse, pe calea procedurală a amendamentelor.

În drept, ne întemeiem sesizarea pe dispozițiile art. 61 alin.(2), art. 76 alin.(2) și art.77 alin.(3) din Constituția României cât și pe dispozițiile art. 15 , alin (1) și (2) din Legea 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale.

Având în vedere argumentele expuse, vă solicităm, onorată Curte, să constatați că dispozițiile Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2016 privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 182 din 10 martie 2016, sunt neconstituționale.

PROIECT DE LEGE AL PARLAMENTULUI ROMÂNIEI
 LA CURTEA CONSTITUTIONALĂ CU PRIVIRE LA
 NECONSTITUTIONALITATEA LEGII PT. ÎNDEPLINIREA CUIB
 NR. 4/2016 PRIVIND MODIFICAREA ȘI COMPLETAREA LEGII NR. 4/2011

Nr.crt.	Numele și prenumele	Formațiunea politică	Semnătura
1.	Andrei Mădăruș	PNL	
2.	CRĂCIUNGA ȘTEFAN	PNL	
3.	NICOLAE MORARU	PNL	
4.	Ben-Oni Andrei	PNL	
5.	Paul Teodor	PNL	
6.	Ciprian Mihail Rogojan	PNL	
7.	Vicinel Grigorescu	PNL	
8.	Boeriu Valeriu	PNL	
9.	Neacșu Nicolae	PNL	
10.	Teodor Liviu	PNL	
11.	ATANASIU TEODOR	PNL	
12.	Andrei Constantin		
13.	Albulescu Ion		
14.	Lucian Dragos	PNL	

[illegible]

[illegible]

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
207/17.10.2016

Palatul Parlamentului
Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725, București, România
Telefon: (+40-21) 313.25.31; Fax: (+40-21) 312.54.80
Internet: <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.2120A/2016

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICTIONALĂ
9491 14 OCT 2016
NR.

Domnului

Călin Constantin Anton POPESCU-TĂRICEANU
Președintele Senatului

T 2423
- 14.10.2016

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(3) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă trimitem, alăturat, în copie, sesizarea formulată de Guvernul României referitoare la neconstituționalitatea prevederilor Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.4/2016 privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr.1/2011.

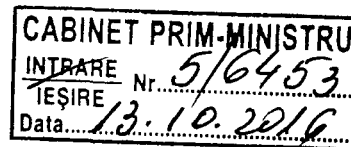
Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 20 octombrie 2016, ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la data de 26 octombrie 2016.

Vă asigurăm de deplina noastră considerație.

Președinte,

Prof.univ.dr. Valer DORNEANU

Președintelui Curții Constituționale a României,
Domnul Valer Dorneanu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICȚIONALĂ
9444 13 OCT 2016
NR.

ORA 16³⁰

**Sesizare privind neconstituționalitatea prevederilor
Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2016 privind
modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011**

În temeiul art. 15 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, R2, Guvernul României, reprezentat de Prim-Ministru Dacian Julien Cioloș, formulează prezenta sesizare împotriva prevederilor Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2016 privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011 – număr de înregistrare la Senat L207/2016, număr de înregistrare la Camera Deputaților PLX66/2016 (atașăm copie).

I. Aspecte de neconstituționalitate sesizate în ceea ce privește Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2016 privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011 (PLX66/2016), în ansamblul său.

A. Încălcarea dispozițiilor art. 75 alin. (3) și art. 77 alin. (3) din Constituția României, potrivit căroră: *”După adoptare sau respingere de către prima Cameră sesizată, proiectul sau propunerea legislativă se trimite celeilalte Camere care va decide definitiv.”* și, respectiv, *”Dacă Președintele a cerut reexaminarea legii ori dacă s-a cerut verificarea constituționalității ei, promulgarea legii se face în cel mult 10 zile de la primirea legii adoptate după reexaminare sau de la primirea deciziei Curții Constituționale, prin care i s-a confirmat constituționalitatea”*

În fapt, cu toate că în Ședința Camerei Deputaților din data de 20 septembrie 2016, această lege nu a întrunit numărul necesar de voturi pentru adoptare, aceasta a fost transmisă Senatului, în calitate de cameră decizională, prin adresa nr. 207/20.09.2016, spre dezbatere. Astfel, rezultă că legea nu a fost supusă votului în Camera Deputaților, ceea ce ar fi impus reintroducere pe ordinea de zi a ședinței de plen.

B. Încălcarea dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituția României, potrivit cărora:

”În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie.”

Prin prisma acestei reguli constituționale se desprinde interpretarea potrivit căreia activitatea de legiferare se realizează în limitele și în concordanță cu Legea fundamentală dar aceasta trebuie să se facă în condiții de calitate a legislației. Pentru ca legea să fie respectată, aceasta trebuie cunoscută și înțeleasă de subiecții de drept, iar pentru a fi înțeleasă, trebuie să fie suficient de precisă, și previzibilă, în scopul de a oferi securitate juridică destinatarilor săi¹.

De asemenea, menționăm că principiul supremației Constituției, inserat în principiul mai larg al legalității, presupune existența unor norme de drept intern accesibile destinatarilor legii, precise și previzibile în aplicarea lor, astfel cum reiese și din jurisprudența constantă a C.E.D.O. (Hotărârea din 5 ianuarie 2000 în Cauza Beyeler contra Italiei, Hotărârea din 23 noiembrie 2000 în Cauza Ex-Regele Greciei și alții contra Greciei, Hotărârea din 8 iulie 2008 în Cauza Fener Rum Patrikligi contra Turciei).

Asigurarea securității juridice constituie o regulă consacrată și de actualitate în România, pe fondul creșterii cantitative a legislației, ca urmare a creșterii complexității dreptului, în urma dezvoltării noilor surse de drept, mai ales a dreptului european și a celui internațional, precum și a evoluției societății cu consecința apariției unor noi domenii de reglementare.

Astfel, Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) a statuat că *principiul securității juridice* face parte din ordinea juridică europeană și trebuie respectat atât de instituțiile europene, cât și de statele membre, atunci când acestea își exercită prerogativele conferite de directivele din sistemul normativ european.

Lipsa de accesibilitate și previzibilitate a dispozițiilor legale este frecvent invocată și în fața Curții Constituționale, instanța constituțională pronunțându-se adesea asupra încălcării acestor exigențe².

De asemenea, în doctrina de specialitate s-a reținut că o normă este previzibilă atunci când oferă o anume garanție contra atingerilor arbitrare ce i-ar putea fi aduse de către puterea

¹ Decizia Curții Constituționale nr.319/2013, (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.404 din 4 iulie 2013).

² Decizia nr. 453/2008, M.Of. nr.374 din 16 mai 2008, Decizia nr.710/2009, M.Of. nr.358 din 28 mai 2009.

publică. Sub acest aspect, *principiul securității juridice* se corelează cu un alt principiu, dezvoltat în dreptul european, și anume *principiul încrederii legitime*.

Potrivit jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene³, *principiul încrederii legitime* impune ca legislația să fie clară și predictibilă, unitară și coerentă; de asemenea, impune limitarea posibilităților de modificare arbitrară a normelor juridice (adică pe baza unor criterii de oportunitate conjuncturală), stabilitatea regulilor instituite prin acestea.

Și în doctrină s-a afirmat, în același sens, că prima dintre condițiile ce asigură aplicabilitatea fluentă și rațional eficientă a dreptului o constituie suficiența sa de definire, care vizează asigurarea rigorii atât în planul conceptualizării dreptului, a noțiunilor juridice, cât și în planul redactării actelor normative (știut fiind că dreptul rămas în abstract nu poate produce efecte modelatoare asupra vieții cotidiene a cetății, nu poate influența în sens obiectiv și pozitiv viața socială).

Or, prevederile legii care face obiect al acestei sesizări instituie un regim legal într-o formă care încalcă mai multe prevederi din legea fundamentală și din alte legi aflate în vigoare.

Prevederile legii cuprinde norme neclare ce pot genera incoerență în aplicare, precum și confuzie instituțională între diferitele structuri implicate în proces, pe care le vom arăta în continuare⁴:

- Art. unic pct. 2 - art. 158 alin. 31 din Legea nr. 1/2011 - instituie, prin norme cu caracter supletiv, posibilitatea înființării unui Colegiu Național al Instituțiilor Organizatoare de Studii Universitare de Doctorat (CNIOSUD), fără însă a se reglementa modalitatea de organizare și funcționare a acestei structuri, fiind necesar ca pentru aceste elemente să fie stabilite norme la nivel primar în Legea nr. 1/2011, sau, alternativ, să existe o delegare legislativă în vederea emiterii unui act normativ subsecvent.
- Art. unic pct. 5 - art. 158 alin. 5 din Legea nr. 1/2011 - prevede că în baza rezultatelor evaluării școlii doctorale, ARACIS sau o altă agenție de asigurare a

³ Cauzele *Facini Dori v Recre*, 199421, *Foto-Frost v Hauptzollant Lübeck.Ost*, 198722, Cauza C-91/92, în *Takis Tridimas*, „The General Principles of EU Law”, Oxford EC Law Library, p. 244 și Cauza 314/85, *idem*, p. 248, citate de *Ion Predescu și Marieta Safta* în lucrarea „Principiul securității juridice, fundament al statului de drept. Repere jurisprudențiale”, pag.8.

⁴ Neclaritățile și inadvertențele au fost deja menționate, în mare parte, în Cererea de reexaminare formulată la data de 31 mai 2016 de către Președintele României dar nu au fost luate în considerare de către Parlament.

calității, înregistrată în Registrul European pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (EQAR), propune Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice acordarea sau, după caz, retragerea acreditării în vederea organizării de studii universitare de doctorat. Însă, sub aspectul aplicabilității normei, având în vedere că în prezent nu există o metodologie care să reglementeze modul în care agențiile membre EQAR își desfășoară activitatea în România, considerăm că aceasta poate conduce la blocaje provocate de verdicte contradictorii între ARACIS și agenția externă.

- Art. unic pct. 6 - art. 158 alin. 7 din Legea nr. 1/2011 - modifică organizarea școlilor doctorale. Astfel, școlile doctorale din cadrul IOSUD (instituție organizatoare de studii universitare de doctorat) se organizează prin hotărârea senatului universitar/Prezidiului Academiei Române. Se reglementează astfel o nouă structură, respectiv senatul universitar al IOSUD, căreia îi sunt atribuite prerogative semnificative, fără însă a se preciza natura juridică a acestui organism, componența, procedura de selectare a membrilor și de desemnare a conducerii, procedura de luare a deciziilor în cadrul senatului, actele juridice pe care le poate adopta, precum și raporturile sale cu structurile de conducere din cadrul universităților. În absența unor astfel de reglementări, se creează incertitudine cu privire la aplicarea unitară a prevederilor acestei legi și riscă să fie încălcat principiul securității juridice, principiu ce reclamă ca normele să fie cunoscute și înțelese, iar pentru a fi înțelese, trebuie să fie suficient de precise și previzibile.
- Similar, prin art. unic pct. 9-11 - art. 168 alin. 41 și 42, art. 168 alin. 5 și art. 168 alin. 51-55 din Legea nr.1/2011 - se introduc prevederi referitoare la senatul universitar al IOSUD. Totodată, se instituie la nivelul fiecărei IOSUD comisii cu rol științific. Or, structura, componența, procedura de selectare a membrilor acestor comisii, precum și natura juridică și efectele juridice ale raportului întocmit nu sunt reglementate în lege, ceea ce poate conduce la o aplicare neunitară a legii și ar afecta principiul securității juridice.
- Prin art. unic pct. 11 - 168 alin. 51-55 din Legea nr. 1/2011 - se prevede că rectorul eliberează diploma de doctor în baza hotărârii senatului universitar/Prezidiului Academiei Române de acordare a titlului de doctor. Apreciem însă că această prevedere este neclară, întrucât în cadrul Academiei Române nu există funcția de rector. În plus, în cazul în care IOSUD este format din consorții universitare sau prin parteneriate între instituții de învățământ superior și unități de cercetare –

dezvoltare, nu este clar ce senat universitar ar decide acordarea titlului de doctor.

C. Încălcarea prevederilor art. 1 alin. (4), art.15, art.16, art. 21, art. 44 alin. (1), art. 52 alin. (1) și (2), art.102 și art. 126 alin. (1) din Constituția României.

C.1. Cu privire la încălcarea dispozițiilor art. 1 alin. (4) din Legea fundamental, care înscrie *expresis verbis* principiul clasic al separației și echilibrului puterilor legislativă, executivă și judecătorească, în cadrul democrației constituționale.

Accesul, exercitarea și formularea căilor de atac împotriva actelor administrative, emise de o autoritate publică în exercitarea prerogativelor de stat, reprezintă un aspect al accesului liber la justiție, drept fundamental reglementat de art. 21 din Constituție, revizuită, potrivit căruia „*Orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime.*”

Totodată, conform prevederilor constituționale stipulate la art. 52 alin. (1): „*Persoana vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim, de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins sau a interesului legitim, anularea actului și repararea pagubei*”, iar potrivit alin. (2) al aceluiași articol: „*condițiile și limitele exercitării acestui drept se stabilesc prin lege organică*”.

De asemenea, art. 126 alin. (1) din Constituție fundamentează principiul competenței materiale al instanțelor judecătorești, astfel: „*Justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege*”.

Or, Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ, cu modificările și completările ulterioare, stabilește, la art. 1 alin. (6), că „*autoritatea publică emitentă a unui act administrativ unilateral nelegal poate să solicite instanței anularea acestuia, în situația în care actul nu mai poate fi revocat întrucât a intrat în circuitul civil și a produs efecte juridice*”.

Art. unic pct. 13 din legea transmisă la promulgare (art. 168 alin. (7²) din Legea nr. 1/2011) reglementează următoarele: „*actul administrativ constatator al titlului științific se anulează de la data emiterii actului de revocare și produce efecte doar pentru viitor*”.

Art. unic pct. 17 (art. 170 alin. (6) coroborat cu alin. (7) din Legea nr. 1/2011)

reglementează faptul că ministrul educației naționale și cercetării științifice retrage prin ordin titlul de doctor/atestatul de abilitare, iar **IOSUD anulează** diploma în baza ordinului.

Or, dispozițiile art. 146 din Legea nr. 1/2011 – față de dispozițiile art. 1 alin. (6) din Legea nr. 554/2004 – nu pot încălca principiul irevocabilității actului administrativ. Dispozițiile legii contenciosului administrativ consacră faptul că actul nu mai poate fi revocat, întrucât a intrat în circuitul civil și a produs efecte juridice, urmând ca autoritatea emitentă să solicite instanței anularea acestuia.

Principiul revocabilității actelor administrative este, alături de principiul legalității, un principiu de bază al regimului juridic al actelor administrative, având consacrare constituțională (art. 21 și 52 din Constituția României, revizuită) și suport legal (art. 7 alin. (1) al Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrative etc.).

Doctrina și jurisprudența au statuat că, în principiu, toate actele administrative pot fi revocate, cele normative oricând, iar cele individuale cu unele excepții, iar printre actele administrative individuale exceptate se regăsesc și actele administrative care au generat drepturi subiective garantate de lege sub aspectul stabilității (de ex. actele prin care se atribuie un statut individual - certificate, permise, diplome etc.).

Prin urmare, apreciem că prevederile potrivit cărora „**actul administrativ constatator al titlului științific se anulează de la data emiterii actului de revocare și produce efecte doar pentru viitor**”, precum și cele conform cărora „**IOSUD anulează diploma în baza ordinului ministrului de retragere a titlului de doctor/atestatului de abilitare**” contravin principiilor constituționale stipulate la art. 21, art. 52 alin. (1) și (2), art. 126 din Constituție.

C.2. Cu privire la încălcarea dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Constituția României, potrivit cărora: „*Legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile*”.

Art. 15 alineat (2) din Constituție interzice ca aplicarea legii să retroactiveze. Astfel, în situația concretă din legea supusă criticilor noastre, norma juridică civilă trebuie să reglementeze situațiile ivite după apariția acesteia, asigurându-se astfel predictibilitatea prevederilor legale respective.

Neretroactivitatea legii, ca principiu constituțional, este obligatorie pentru toate ramurile de drept, cu excepțiile stabilite prin Constituție, respectiv legea penală sau contravențională mai favorabilă, cu nuanțele modelate de jurisprudența Curții Constituționale.

Potrivit celor reținute de către Curtea Constituțională în Decizia nr.9/1994, *”Consecințele înscrierii principiului neretroactivității în Constituție sunt foarte severe și probabil, tocmai de aceea, soluția aceasta nu se întâlnește în foarte multe țări, dar în același timp ridicarea la rangul de principiu constituțional se justifică prin faptul că asigură în condiții mai bune securitatea juridică și încrederea cetățenilor în sistemul de drept, precum și datorită faptului că blochează nesocotirea separației dintre puterea legislativă, pe de o parte, și puterea judecătorească sau cea executivă, pe de altă parte, contribuind în acest fel la consolidarea statului de drept.”*

De altfel, Curtea a sancționat în repetate rânduri⁵, prin constatarea neconstituționalității dispozițiilor legale cu privire la care a fost sesizată, încălcarea principiului neretroactivității legii, contribuind totodată la definirea lui.

Intervenția legislativă operată în cadrul art. 170 alin. (8) din Legea nr. 1/2011 (art. unic pct. 17) prevede că în ceea ce privește cercetarea, ***formularea propunerii comisiei de etică a IOSUD de retragere a titlului de doctor/atestatul de conducător de doctorat*** acordate prin ordin al ministrului educației ***și anularea diplomei se pot realiza în baza legislației în vigoare la data acordării titlului.***

Considerăm că prevederile menționate încalcă principiul neretroactivității legii prin aplicarea acestora asupra unor situații anterioare, care s-au născut și au produs efecte juridice sub imperiul legii vechi.

Din modul în care legiuitorul a ales să reglementeze aplicarea în timp a legii, se pot identifica mai multe probleme. Astfel, caracterul supletiv al normei va conduce la soluții diferite în practică. Pe de altă parte, opțiunea pentru aplicarea legii în vigoare la data acordării titlului lipsește de efecte art. 170 alin. (7) în forma din legea transmisă la promulgare.

C.3. Cu privire la încălcarea prevederilor art.16 alin. (1) din Constituția României potrivit căroră *”Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări”*.

⁵ De exemplu: Decizia nr. 73/1995, M. Of. nr. 177 din 8 august 1995, Decizia nr. 56/2000, M. Of. nr. 367 din 8 august 2000, Decizia nr. 303/2001, M. Of. nr. 809 din 17 decembrie 2001, Decizia nr. 98/2002, M. Of. nr. 301 din 8 mai 2002, Decizia nr. 61/2007, M. Of. nr. 116 din 15 februarie 2007, Decizia nr. 665/2007, M. Of. 547 din 10 august 2007, Decizia nr. 755/2008, M. Of. 537 din 16 iulie 2008, Decizia nr.830/2008, M. Of. nr. 559 din 24 iulie 2008, Decizia nr. 1345/2008, M. Of. nr. 873 din 23 decembrie 2008, Decizia nr.436/2014, M.Of. nr. 523 din 14 iulie 2014, Decizia nr.11/2015, M.Of.nr.102 din 9 februarie 2015.

Principiul egalității implică un tratament juridic diferit la situații diferite cât privește exercitarea efectivă a drepturilor recunoscute și garantate de Constituție.

Art. unic pct. 13 din legea transmisă la promulgare (art. 168 alin. (7²) din Legea nr. 1/2011) se coroborează cu art. 168 alin. (7¹) din Legea nr. 1/2011, potrivit căroră *„Titularul unui titlu științific poate solicita Ministerului Educației și Cercetării Științifice renunțarea la titlul în cauză. În acest caz Ministerul Educației și Cercetării Științifice ia act de renunțare printr-un ordin de revocare emis în acest scop”*.

Considerăm că aceste prevederi, coroborate cu art. 168 alin. (7¹) din Legea nr. 1/2011, potrivit căroră *„titularul unui titlu științific poate solicita Ministerului Educației și Cercetării Științifice renunțarea la titlul în cauză. În acest caz Ministerul Educației și Cercetării Științifice ia act de renunțare printr-un ordin de revocare emis în acest scop”*, încalcă principiul nediscriminării consacrat la art. art. 16 alin. (1) din Constituția României.

În ceea ce privește renunțarea voluntară la titlul de doctor, prin completările aduse la art. unic pct. 11 și 13 din legea transmisă la promulgare (168 alin. 51-55 și art. 168 alin. 72 din Legea nr.1/2011), nu este clarificat statutul lucrării de doctorat, odată cu renunțarea autorului acesteia la titlul de doctor și nici efectele ce se vor produce în planul raporturilor de muncă. Totodată, norma poate afecta activitatea structurilor abilitate să analizeze suspiciunile de plagiat și poate duce la imposibilitatea aplicării legii prin simpla renunțare la titlu, structurile care pot dispune sancțiuni mult mai grave ca retragerea titlului nemaiavând baza legală pentru a acționa.

Prin menținerea efectelor unor drepturi născute ca urmare savârșirii unor fapte ilicite, ca urmare a simplei retrageri a titlului de doctor în urma ”renunțării” titularului, se creează o situație de discriminare între persoanele care în urma selecției pentru realizarea anumitor lucrări de cercetare, ori la ocuparea anumitor posturi pentru care cerința de calificare prevăzută a fost deținerea titlului de doctor și persoanele care au fost selectate deținând acest titlu ca urmare a obținerii lui ilicite. Urmarea firească a ”renunțării” ar trebui să fie declanșarea unei cercetări în urma căreia să se constate situația juridică a motivelor de renunțare și, în măsura în care acestea constituie fapte ilicite, să se inițieze demersurile pentru anularea titlului pe calea instanței administrative, împreună cu toate actele subsecvente care au survenit ulterior, pentru înlăturarea tuturor efectelor produse, potrivit principiului repunerii în situația anterioară a emiterii actului anulat.

C.4. Cu privire la încălcarea art.44 din Constituția României

Folosirea fără drept și fără indicarea sursei a operei create anterior de un alt autor reprezintă, fără îndoială, o încălcare a dreptului de autor al autorului a cărui operă intelectuală este astfel introdusă în lucrarea ulterioară. Or, dreptul de autor este un drept de proprietate, astfel că folosirea fără autorizare și fără indicarea sursei a operei unei persoane încalcă dreptul de proprietate al acesteia. Prin raportare la aceste elemente, reglementarea, prin legea care face obiect al acestei sesizări de neconstituționalitate este contrară art. 44 alin. (1) din Constituția României, care dispune că: *„Dreptul de proprietate, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate. Conținutul și limitele acestor drepturi sunt stabilite de lege”*.

Dreptul de autor este reglementat de prevederile Legii nr.8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe.

Conform art.1, alineat (1) din Legea nr.8/1996 *”Dreptul de autor asupra unei opere literare, artistice sau științifice, precum și asupra oricăror asemenea opere de creație intelectuală, este recunoscut și garantat în condițiile prezentei legi. Acest drept este legat de persoana autorului și comportă atribute de ordin moral și patrimonial.”*

De asemenea, conform art.2 din Legea nr.8/1996 *”Recunoașterea drepturilor prevăzute în prezenta lege nu prejudiciază și nu exclude protecția acordată prin alte dispoziții legale”*.

Or, prevederile legii care face obiect al acestei sesizări de neconstituționalitate se încadrează în ipoteza prevăzută de art.2 din Legea nr.8/1996, de norme legale care ar trebui să contribuie la protecția dreptului de autor. Vor avea aceste prevederi un astfel de efect? Considerăm că efectul care va fi provocat de posibilitatea ca autorului unui plagiat să renunțe singur la rezultatul acțiunilor sale va fi contrar interesului protejării dreptului de proprietate al autorului operei. Este ca și cum s-ar permite autorului unui furt oarecare să scape nepedepsit prin simplul fapt al abandonării bunurilor furate. O astfel de situație nu repară atingerea dreptului de proprietate al autorului initial, în condițiile în care plagiatul poate avea și consecințe în plan material, de exemplu prin faptul că opera care preia fără drept pasaje din lucrarea altui autor va fi comercializată, cu consecința unor vânzări mai reduse pentru opera inițială. Posibilitatea ca autorul unei încălcări a unui drept de proprietate intelectuală să scape nesancționat este și inacceptabilă din punct de vedere social, încurajând astfel de fapte și neasigurând efectul preventiv care rezultă din retragerea titlului de doctor ca și sancțiune pentru fapta săvârșită. Rugăm Curtea Constituțională să observe că legea care face obiect al acestei sesizări de neconstituționalitate prevede în continuare

retragerea titlului de doctor ca și sancțiune pentru nerespectarea standardelor prevăzute pentru elaborarea ei, inclusiv absența plagiatului. Această sancțiune nu își va atinge vreodată efectul dacă o eventuală acțiune întreprinsă pentru sancționarea unui plagiat va fi lăsată fără obiect prin renunțarea celui care a plagiat la titlul obținut prin astfel de metode.

În mod similar și pentru considerentele menționate mai sus, acordarea dreptului de a decide cu privire la retragerea unui titlu de doctor obținut prin plagiat universității organizatoare a doctoratului nu asigură pe deplin exigențele protejării dreptului de proprietate intelectuală al autorului a cărui operă a fost plagiată. Motivul esențial este că o astfel de instituție a eșuat deja în obligația sa de supervizare științifică a realizării tezei care a stat la emiterea titlului de doctor, astfel încât nu este de dorit ca tot ea să aibă cuvântul decisiv într-o nouă analiză a conformității operei respective. Universitatea organizatoare este transformată într-un judecător al propriei cauze, ceea ce este inacceptabil.

C.5. Cu privire la încălcarea prevederilor art. 102 alin. (1) și (3) coroborat cu art. 116 din Constituția României.

Conform dispozițiilor prevăzute la art. 102 alin. (1) și (3): „**Guvernul**, potrivit programului său de guvernare acceptat de Parlament, asigură realizarea politicii interne și externe a țării și **exercită conducerea generală a administrației publice**” și „Guvernul este alcătuit din prim-ministru, miniștri și alți membri stabiliți prin lege organică”.

Potrivit dispozițiilor art. 116: „Ministerele se organizează numai în subordinea Guvernului”, iar conform alin. (2): „Alte organe de specialitate se pot organiza în subordinea Guvernului ori a ministerelor sau ca autorități administrative autonome.”

Considerăm că aceste norme constituționale consacră principiul potrivit căruia prerogativa de putere publică aparține statului, prin organele sale.

Organizarea statală reflectă necesitățile ce trebuie satisfăcute în cadrul sistemului social, iar valorile pe care le realizează autoritatea statală sunt valori stabilite potrivit specificului organizării societății. Aceste valori privesc satisfacerea trebuințelor de interes general, într-un regim de putere publică, pe baza prerogativelor constituționale care fac să prevaleze interesul public față de cel privat.

Serviciile publice, indiferent de natura sau forma de organizare, realizează activități proprii potrivit competenței lor stabilită prin lege. Competența unui serviciu public este strâns legată de funcția îndeplinită în cadrul organizării statale.

Conform prevederilor Constituției României și legilor organice, prin putere publică se înțelege acea autoritate a administrației publice care reprezintă și apără interesul public.

Regimul de putere publică este factorul comun pentru toate autoritățile publice, nu numai administrative, care au ca misiune aducerea la îndeplinire a legilor.

Totodată, conform prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 246/2005 cu modificările și completările ulterioare, asociațiile și fundațiile sunt persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial, care urmăresc desfășurarea unor activități de interes general sau în interesul unor colectivități ori, după caz, în interesul lor personal nepatrimonial.

Potrivit dispozițiilor Cap. VI art. 38 – 45, pentru ca o asociație sau fundație să desfășoare o activitate în domenii de interes public general sau al unor colectivități, aceasta poate fi recunoscută prin hotărâre a Guvernului ca fiind de utilitate publică.

Art. unic pct. 4 - art. 158 alin. 4² din Legea nr. 1/2011 - prevede că metodologia de evaluare în vederea acreditării școlilor doctorale să fie avizată de către Consiliul Național al Rectorilor. În condițiile în care Consiliul Național al Rectorilor este organizat ca asociație (fiind înființată în temeiul O.G. nr. 26/2000 privind asociațiile și fundațiile), și nu ca instituție/organism de utilitate publică, astfel încât considerăm că reglementarea este contrară normelor constituționale.

Totodată, precizăm că acest Consiliu Național al Rectorilor este doar organism de consultare, potrivit art.14 din Legea nr.1/2011 și în anexa nr.2b la Hotărârea Guvernului nr.44/2016 privind organizarea și functionarea Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice, cu modificările și completări ulterioare, de unde rezultă că avizul acestui organism ar trebui să fie strict consultativ, și nu unul conform.

II. Alte aspecte relevante sau care privesc necorelarea dispozițiilor actului normativ a cărui neconstituționalitate o sesizăm cu prevederi din alte acte normative.

Norma adoptată nu respectă dispozițiile art.6 alin. (1) din Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, potrivit cărora:

”Proiectul de act normativ trebuie să instituie reguli necesare, suficiente și posibile care să conducă la o cât mai mare stabilitate și eficiență legislativă. Soluțiile pe care le cuprinde trebuie să fie temeinic fundamentate, luându-se în considerare interesul social, politica legislativă a statului român și cerințele corelării cu ansamblul reglementărilor interne și ale armonizării legislației naționale cu legislația comunitară și cu tratatele internaționale la care România este parte, precum și cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.”

Pentru adoptarea oricărui act normativ legiuitorul a reglementat norme de tehnică legislativă care stabilesc o serie de criterii obligatorii pentru elaborarea oricărui act normativ, a căror respectare este absolut necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvate pentru fiecare act normativ. Potrivit art.3 alin.(1) din Legea nr.24/2000, normele de tehnică legislativă **sunt obligatorii** inclusiv la elaborarea propunerilor legislative aparținând deputaților sau senatorilor.

Respectarea acestor norme concură la asigurarea unei legislații care se circumscrie principiului constituțional al securității raporturilor juridice, conferind actelor normative claritatea și previzibilitatea necesară.

În acest context, precizăm că în jurisprudența Curții Constituționale⁶ s-a reținut că *”orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat”*.

În același sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că legea trebuie, într-adevăr, să fie accesibilă justițiabilului și previzibilă în ceea ce privește efectele sale⁷. Pentru ca legea să satisfacă cerința de previzibilitate, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în

⁶ Decizia nr.189/2006, Decizia nr.903/2010, Decizia nr. 26/2012.

⁷ Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza Rotaru împotriva României, paragraful 52, și Hotărârea din 25 ianuarie 2007, pronunțată în Cauza Sissanis împotriva României, paragraful 66.

domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului.

Pe cale de consecință, o lege îndeplinește condițiile calitative impuse atât de Constituție, cât și de Convenție, numai dacă norma este enunțată cu suficientă precizie pentru a permite celor care trebuie să o aplice să își adapteze conduita în funcție de aceasta.

Din această perspectivă, dispozițiile Legii *pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2016 privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011* sunt viciate prin formularea vagă, neclară, a dispozițiilor legale și caracterul confuz și imprecis și, prin urmare, impredictibil al acestora, după cum am detaliat la punctul I.A.

Sub acest aspect, semnalăm că soluțiile juridice propuse sunt de natură să conducă la efecte contradictorii care să creeze dificultăți mari de aplicare, prin utilizarea unor instituții juridice contrarii, spre exemplu: prevederile potrivit cărora „*actul administrativ constatator al titlului științific se anulează de la data emiterii actului de revocare și produce efecte doar pentru viitor*”, precum și cele conform cărora „*IOSUD anulează diploma în baza ordinului ministrului de retragere a titlului de doctor/atestatului de abilitare*”. Având în vedere că instituția revocării produce efecte pentru viitor, iar cea a anulării produce efecte și pentru trecut, apreciem că prin aceste prevederi se creează incertitudine cu privire la aplicarea unitară a prevederilor acestei legi și riscă să fie încălcat principiul securității juridice, principiu ce reclamă ca normele să fie cunoscute și înțelese, iar pentru a fi înțelese, trebuie să fie suficient de precise și previzibile.

Prim Ministru al Guvernului României

Dacian Ju/ien Ciolos